

“İKİNCİ CUMHURİYETİN BİRİNCİ CUMHURBAŞKANI”

İÇİNDEKİLER

“TÜRKİYE CUMHURİYETİ”, YA DA “BİRİNCİ CUMHURİYET” NEDİR.....	1
“İKİNCİ CUMHURİYET” NE DEĞİLDİR.....	1
İKİNCİ CUMHURİYET NEDİR, DEVRİM NEDİR.....	3
BİRİNCİ CUMHURİYET NEDEN OSMANLININ BİR DEVAMIDIR	4
ERTUĞRUL ÖZKÖK'E VE BAZI TÜSİAD'CILARA NE OLUYOR?.....	7
EK:.....	12
İNKÂRIN İNKÂRI: BİR DURUMDAN BİR BAŞKA DURUMA GEÇİŞİN DİYALEKTİĞİ. .12	

Ertuğrul Özkök, Hürriyet Gazetesi'nin Genel Yayın Yönetmeni.. Geçenlerde, “İkinci Cumhuriyetin Birinci Cumhurbaşkanı” başlıklı bir yazı yayınladı. Öyle anlaşılıyor ki, 22 Temmuz seçim yenilgisinden “İkinci Cumhuriyetçileri” sorumlu tutan koro gittikçe genişliyor! Cumhurbaşkanlığı seçimi süreciyle birlikte “Ulusalçı Cepheye” yaklaşan Ertuğrul Özkök'ün ve bir kısım TÜSİAD'cı Devletçi burjuvaların eleştirisini yazının ikinci kısmına bırakarak, önce Türkiye toplumunun tarihsel evrimi sürecinde Demokratik Cumhuriyetin neden “İkinci Cumhuriyet” olduğunun üzerinde duralım.

“TÜRKİYE CUMHURİYETİ”, YA DA “BİRİNCİ CUMHURİYET” NEDİR

Daha önceki çalışmalarda¹ “Birinci Cumhuriyet'in”, yani 1920'lerde kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin, bir sistem olarak, Osmanlı'nın “modernleştirilmiş” devamı olduğunu söylemiştik. Osmanlı gibi bu sistem de “Merkezde” bulunan “Yönetenlerle”, “Çevre” olarak adlandırılan “Yönetilenlerden” oluşan merkezîyetçi bir sistemdir. Merkezi elinde tutan “Yönetenler”, Osmanlı'da olduğu gibi burada da gene “asker-sivil Devlet sınıflarıdır”. “Yönetilenler” ise, Osmanlı'nın “Reaya”, ya da “Halk” diye adlandırdığı geniş halk kitleleridir.

Her iki toplumda da “sistemin elementlerini oluşturan “insanlar”, kendi varlıklarını özgür bireyler olarak üreten “vatandaşlar”² olmadıkları için, burada Devlet de “vatandaşların” özgür iradelerini temsil eden, aşağıdan yukarıya doğru bir örgütlenme değildir. “Devleti kuran irade” önce gelir hep. Devleti yaratan vatandaş değildir, önce Devlet vardır ve bu Devlet, kendisine bir halk, bir ulus yaratmaya çalışmıştır³. Bu nedenle, ancak Devlet varsa, var olduğu için, varolabilme şansına-hakkına sahip insanlardan oluşur bu tür sistemler.

“İKİNCİ CUMHURİYET” NE DEĞİLDİR

Peki “İkinci Cumhuriyet”-Demokratik Cumhuriyet- nedir? Sistemin-“Birinci Cumhuriyet'in” içindeki “Yönetilenlerin”-yani çevreyi oluşturanların- aşağıdan yukarıya doğru bir hamle-“devrim”- yaparak merkeze yönelmeleri, onu ele geçirecek sistemi nitelik değişikliğine uğratmaları olayı mıdır? Yani “İkinci Cumhuriyet”, sistemin (1920'lerde kurulan Cumhuriyetin) içinde onun “zıttı” olarak varolan unsurların (“Çevrenin”), iktidara gelerek devleti ele geçirmesi, onun yerine İslamcı-geleneksel yeni bir devlet kurması olayı mıdır?

İkinci Cumhuriyet düşmanı “Ulusalçılara” sorarsanız öyle! “Cumhuriyeti”, “devrimleri” onlar temsil ettikleri için, kendilerinin dışında kalan “Çevre”ye de “karşı devrimcilik” düşüyor tabii! Bunun dışında başka birşey de yok zaten! Kafaları eski topluma göre programlanmış olduğu

¹ Bu sitede yer alan “5. Çalışma'da” ve „Makaleler“ kısmında.

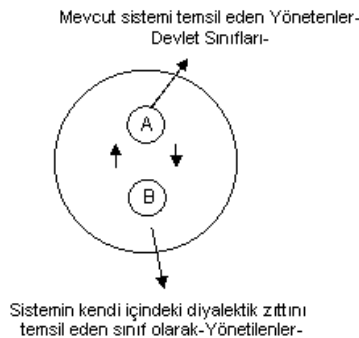
² Antika toplum insanların “özgür vatandaşlar” haline getiren kapitalist üretim ilişkileridir.

³ Aslında sadece bu ifade bile yetiyor herşeyi anlatmaya! 1920'lerde kurulan devlet-Cumhuriyet tarla-ya atılan bir tohum gibidir; “çağdaş medeniyet (yani kapitalist medeniyet) seviyesine erişmek” için yola çıkan bir oluşumdur, bir tarihsel devrim çabasıdır. Bir tohum nasıl gelişip kendini inkar ederek hedefe ulaşabiliyorsa, aynı şekilde, İkinci Cumhuriyet de Birincisinin inkarı olarak böyle doğuyor..

için, “Merkez” olarak bir kendileri var ortada, bir de “Çevre” denilen “İslamcı köylüler”. Bu durumda, “Demokratik Cumhuriyet”, ya da “İkinci Cumhuriyet” de, “Çevre” denilen “gerici”-İslamcı köylülerin “karşı devrimini” ifade eden kavramlar oluyorlar! Birinci Cumhuriyetin, eski toplumun insanların ufku bu kadar! (Dinozor deyince kızıyorlar bir de, çünkü eskiden onlara “ilerici” denirdi!) Seksen yıl boyunca ülkede gelişen kapitalizmi göremiyorlar. Tıpkı bir anne gibi o “Çevrenin” doğduğunu, artık ortaya yeni toplumsal güçlerin çıktığını göremiyorlar! Kendilerinin dışında kalan halk kitlelerini hala eski “Reaya”, ya da Anadolu köylüsü sanıyorlar! “Burjuvazi” deyince, kendi yanlarında duran bazı TÜSİAD’cı-Devletçi burjuvaları anladıkları için, modern Türkiye burjuvazisini göremiyorlar! Kendilerini “ilerici” halkı “gerici” olarak görmeye o kadar alışmışlar ki, gerici olarak gördükleri o halkın içinden devrimci bir burjuvazinin doğduğunu farkedemiyorlar! Ülkede yaşanan sürecin bir burjuva devrimi süreci olduğunu anlayamıyorlar. Çünkü, üretim araçlarının mülkiyetinin Devlete ait olduğu bir Türkiye’de, Devlet adına kamu mülkiyetine tasarruf yetkisine sahip olmaktan kaynaklanan güçlerini-iktidarlarını- kaybetmek istemiyorlar. Bunun için de, “Devleti korumak” adına, özelleştirmelere, kapitalistleşmeye karşı çıkarak toplumsal dönüşümün-sosyal devrimin karşısında yer alıyorlar.

Yukarda, “İkinci Cumhuriyet”-Demokratik Cumhuriyet- nedir, sistemin-“Birinci Cumhuriyet’in” içindeki “Yönetilenlerin”-yani çevreyi oluşturanların- aşağıdan yukarıya doğru bir hamle-“devrim”- yaparak merkeze yönelmeleri, onu ele geçirek sistemi nitelik değişikliğine uğratmaları olayı mıdır diye sormuştuk? Evet, “Demokratik Cumhuriyet”, ya da “İkinci Cumhuriyet, sistemin (1920’lerde kurulan Cumhuriyetin) içinde, onun “zıttı” olarak varolan unsurların (“Çevrenin”) iktidara gelerek devleti ele geçirmesi olayı mıdır?

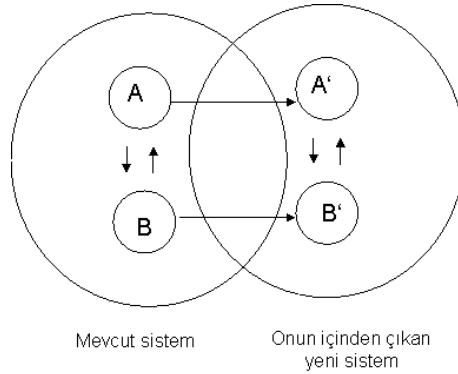
Böyle bir mantık, toplumu tersine çevirerek yapılacak bu tür bir devrim anlayışı klasik sol ideolojiye-dünya görüşüne de uygun düşüyor değil mi! Zaten Türkiye’de “Solcularla” “Ulusalıcıları” birleştiren ideolojik-felsefi temel de buradan kaynaklanıyor olsa gerekir! “Diyalektik Materyalizme” göre, “her şey kendi içinde kendi zıttıyla birlikte varolmuyor muydu!” “Gelişme, ilerleme sistemin kendi içinde yarattığı zıttına dönüşmesiyle” gerçekleşmiyor muydu! “Kapitalizmden sosyalizme geçilirken de böyle olmamış mıydı!” Bu durumda devrim, “sistemin kendi içindeki zıttı olan işçi sınıfının iktidarı ele geçirek onu- yani kapitalist sistemi diyalektik zıttına-sosyalizme- dönüştürmesi olayı” değil miydi? İşte, “kapitalizmden sosyalizme geçilirken”, sistemin kendi içindeki diyalektik zıttı olarak işçi sınıfının oynadığı rolü, burada da (yani Türkiye’de de) şimdi, Çevre-Yönetilenler olarak İslamcı halk kitleleri oynuyordu! Bu yüzden de, “evet, bu da bir devrimdi”, ama tabii bir “karşı devrim”! Neden “karşı devrim” peki? “Çünkü, Birinci Cumhuriyetin modern Batıcı burjuva yüzüne-ideolojisine karşı yapılıyordu” da ondan! “İslamcı halk kitlelerinin iktidarı, feodal-şeriatçı bir iktidar olmak zorundaydı” da ondan! Hem sonra, madem ki “Birinci Cumhuriyet denilen Atatürk Cumhuriyeti Osmanlı’nın bir devamıydı”, “Cumhuriyet’i kuranlar ve daha sonra yönetenler de Osmanlı artığı bir Devlet Sınıfı’nın Cumhuriyet dönemindeki uzantılarıydı”, bu durumda, gene Osmanlı artığı olan o “Çevrenin” de şeriatçı olması gerekmez miydi! “Çünkü Cumhuriyet Devrimi onlara, şeriat isteyenlere karşı yapılmıştı”!.. Kısacası, “İkinci Cumhuriyet”, sistemin, yani Atatürk Cumhuriyetinin tersine çevrilmesinden başka bir şey değildi. O bir karşı devrimdi!..

Şekilde toplum Bir AB sistemi olarak gösterilmiştir. Bu durumda, “diyalektik materyalizme” göre (ya da, klasik sol devrim-karşı devrim anlayışına göre) devrim (ya da karşı devrim), “sistemin içindeki karşıt kutbun (şekildeki B’nin) egemen sınıfı (şekilde A’yı) altederek başa geçmesidir”. A, mevcut durumu-toplumu- temsil ederken, B de, bu sistemin içinde onun zıttı olan başka bir sistemi-toplumu temsil etmektedir. Bu nedenle “devrim”, B’nin A’yı devirerek, iktidara gelip mevcut sistemi yok etmesi, kendi toplum biçimini (yeni bir sistemi) inşa etmesidir!..Dünyanın üçte birinde gerçekleşen “sosyalist devrimler” bu devrim anlayışına göre ortaya çıkmışlardır. Karşı devrimlerin ortaya çıkış mekanizması da budur. Önemli olan, mevcut durumu temsil edenlerle, sistemin içinde onun zıttı olarak varolanlar arasındaki çelişkidir. “Sosyalizm kapitalizme göre daha ileri bir toplum biçimini temsil ettiği için işçi sınıfı devrimleri ileridir. Buna karşılık, toplumu geriye döndürmek için yapılan devrimler de karşı devrimlerdir. Ama devrimle karşı devrimin mekanizması aynıdır. İçerideki zıt kutup egemen olanı altediyor, onun yerine geçerek kendi düzenini kuruyor olay budur”...

Bizdeki “Solcuların”da (“Ulusalıcıların”da) devrim anlayışları budur! “İkinci Cumhuriyet”ten bahsedildiği zaman İrandaki ya da Afganistandaki gibi bir şeriat düzeni gelecek diye korkmalarının, tüylerinin diken diken olmasının nedeni budur! Sanıyorlar ki “emperyalist güçlerin kışkırtmasıyla” Osmanlı’nın Reaya’sı üstlerine geliyor! “Sürü” çobanına başkaldırıyor! “Cahil bir sürüden başka birşey olmayan” halkın mevcut düzenin yerine koyacak başka birşeyi olmadığı için, onun iktidara doğru yönelmesi şeriatın gelmesi anlamına geliyor! Korkunç birşey, tam bir sosyal şizofreni vakası! Yoksa, “yeniden kuvayı milliyeye, yeniden kurtuluş savaşı” anlayışı başka türlü nasıl açıklanır!

İKİNCİ CUMHURİYET NEDİR, DEVRİM NEDİR

Yukardaki şekil, bir durumdan bir başka duruma geçişin (devrimin) resmidir! Siz bunu, Birinci Cumhuriyetin İkinci Cumhuriyeti doğuşunun resmi olarak da anlayabilirsiniz! Şekilden de anlaşılacağı gibi, bir durumdan bir başka duruma geçiş, yani devrim olayı, öyle varolan sistemin içindeki karşıt kutbun (şekilde B) sistemi temsil eden egemen unsur (şekilde A) alaşağı etmesi ve onun yerine geçerek kendi sistemini kurması olayı değildir! A ve B bunların her ikisi de kendi aralarında kurdukları üretim ilişkisiyle birbirlerinin varlık şartı olan, biri olmadan diğerinin de olamayacağı, belirli bir toplum biçimine özgü izafi gerçekliklerdir. Devrim ise, mevcut sistemin içinde gelişmeye başlayan ve yeni bir üretim biçimini-üretim ilişkilerini temsil eden yeni bir toplum biçiminin (şekilde A'B' olarak gösterilmiştir), bu gelişmenin belirli bir noktasında, tıpkı bir çocuğun doğması, ya da kabuklarını kırarak bir civcivin ortaya çıkması gibi kendi ayaklarının üzerinde durur hale gelmesidir. Yukardaki şekilde AB sistemini Birinci Cumhuriyet olarak düşünürsek, İkinci Cumhuriyet, Birinci Cumhuriyetin içindeki bir unsur olan “Çevrenin” (şekilde B) egemen devlet sınıfını alaşağı ederek onun yerine kendi İslamcı düzenlerini kurması olayı değildir! İkinci Cumhuriyet, ya da Demokratik Cumhuriyet, bir AB sistemi olarak Birincinin içinde gelişen A'B' sisteminin Birincinin içinden doğuşu olayıdır.

BİRİNCİ CUMHURİYET NEDEN OSMANLININ BİR DEVAMIDIR

Bir örnekle konuyu biraz açalım ve önce Cumhuriyet'in (yani 1920 lerde kurulan Birinci Cumhuriyet'in) neden Osmanlı sisteminin bir devamı olduğunun üzerinde duralım:

Toprağa bir buğday tanesi düştüğü zaman bu sürecin sonunda ortaya neyin çıkacağı genel olarak bellidir! Bir buğdaydan gene buğday çıkar! Niye? Çünkü, buğdayın kendini inkarı süreci (onun toprağa düştüğü andan itibaren başlayan süreç), çevreden gelen etkilerin (madde-enerji-informasyon şeklinde) buğdayın içindeki bilgiyle (onun DNA larında kayıtlı olan bilgiyle) işlenmesine-değerlendirilmesine bağlı olarak gerçekleşmektedir. Bir buğday tanesinin filizlenerek bitki haline gelmesinin özü-diyalektiği budur.⁴ Toprağa düşmeden önceki buğday tanesi, kendisini yaratan bir önceki sürecin çıktısı-ürünüdür. Bu durumda, yeni süreç açısından o henüz daha potansiyel bir gerçekliktir. Onun yeni süreç açısından objektif bir gerçeklik haline gelişi toprakla-çevreyle etkileşme başladığı andan itibaren mümkün oluyor. Ama o "an" (yani toprakla etkileşmenin başladığı an), aynı zamanda, buğday tanesi açısından bir durumdan başka bir duruma geçişin başladığı andır da. O, yani buğday tanesi kendini inkar süreci boyunca-bir durumdan başka bir duruma geçerken varolmaktadır. Buna varoluşun izafi gerçekliği diyoruz.⁵

Bir buğday tanesinin toprağa düştüğü zaman başına gelenler, bütün sistemler için geçerli olan evrensel inkar-varoluş mekanizmasının özgül bir biçimidir. Her sistem (bu ister biyolojik bir sistem olsun, ister bir toplum) bu şekilde, çevreden gelen madde-enerjiyi-informasyonları kendi içinde sahip olduğu bilgiyle değerlendirerek-işleyerek-değerlendirirken-işlerken "varolur". Çevreyle etkileşmeye bağlı olarak mevcut denge bozulunca (inkar, ya da entropinin artışı), yeni bir denge kurarak ayakta kalabilmek için dengeyi bozan etkiye karşı (sistemin içindeki bilgi kullanılarak) bir reaksiyon hazırlanır. Sonra da bu gerçekleştirilirken varolunur. İşte bizim "varolmak" dediğimiz olayın özü budur.

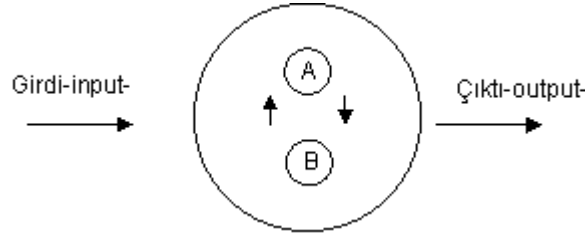
Burada altını çizmek istediğimiz nokta, bir sistemin bilgi temelini onun niteliğini-kimliğini-belirleyen esas faktör olduğudur. Çevreden gelen etkilere karşı oluşturulacak cevapların tamamen bu bilgiye bağlı olduğudur. Öyle ki, bu bilgi (bilgi temeli) değişmediği sürece o sistem de niteliksel olarak değişmez.⁶

Nasıl ki bir buğday tanesinin bilgi temeli onun içindeki DNA larında kayıt altında tutulan bilgilerden oluşuyorsa, bir toplum söz konusu olduğu zaman da bu bilgiler toplumsal üretim süreci esnasında insanlar arasında kurulan ilişkilerle kayıt altında tutulurlar. Yani, toplumsal planda DNA lar üretim ilişkileridir. Neyin, nasıl üretildiğine ilişkin bilgiler, görev bölümleri vs. üretim süreci içinde insanlar arasında kurulan ilişkilerle kayıt altında tutulurlar. Bu nedenle, üretim ilişkileri değişmediği sürece bir toplumun yapısı da değişmez.

⁴Bu sürece buğdayın kendini inkarı süreci dedik; ama siz isterseniz bunu, Termodinamiğin İkinci Yasası'na göre, mevcut düzenin bozulması (Entropinin artışı) olarak da ifade edebilirsiniz.. Çünkü, bütün sistemlerin çevreyle etkileşerek "varolmaları" süreci, son tahlilde bir "inkar", ya da mevcut dengenin-düzenin bozulması sürecidir.

⁵ Yanlış anlaşılmasın, varolmaktan kasıt, önceden varolan bir uzay-zamanın içinde sonradan "varolmak" değildir! Her şey kendi uzay zamanıyla birlikte varolur. Şey'ler, uzay-zaman adı verilen ve önceden-mutlak bir şekilde varolan bir sahnede rol alan aktörler değildir! www.aktolga.de [3,4]

⁶ Tabii burada sistemin kendi içinde geçirdiği evrim sürecini dikkate almıyoruz. Elbette ki hiçbir şey olduğu gibi kalmaz, herşey sürekli bir değişim (öğrenerek, bilgi temelini geliştirerek değişim) içindedir; ama bu değişim, belirli bir noktaya gelene kadar sistemin içinde gerçekleştiğinden, bu süreç boyunca sistemin esas niteliği aynı kalır.

Şekildeki AB sistemini bir toplum (örneğin Osmanlı toplumu) olarak düşünürseniz, sistem dışardan gelen-alınan-madde-enerjiyi-informasyonları (girdi) kendi içinde sahip olduğu bilgiyle değerlendirerek işlemekte, sonra da bir çıktı oluşturarak kendisini bu şekilde üretmektedir. Sistemin kendi içinde sahip olduğu bilgi ise, Yönetenler (A) ve Yönetilenler (B) arasındaki üretim ilişkileriyle kayıt altında tutulan bilgilerdir. Bu bilgiler sistemin niteliğini belirleyen bilgilerdir. Bunlar değişmediği sürece sistemin değişmesi de söz konusu olamaz.

Biyolojik sistemlerde sistemin bilgi temelini-yani onun DNA larında kayıtlı olan bilgilerin nasıl değiştiğini biliyoruz. Peki bir toplum söz konusu olunca nasıl değişiyor bu bilgiler? Cevap yukardaki açıklamaların içinden çıkıyor: Üretim ilişkilerinin değişmesiyle. O halde, insanlar arasındaki üretim ilişkileri değişmediği sürece toplumları değiştirmek de mümkün değildir. Toplumsal değişim demek, toplumsal üretim ilişkilerinin değişimi demektir. Çünkü her toplumsal yapı, belirli bir bilgiyi kayıt altında tutan belirli bir üretim ilişkileri sisteminin maddeleşmiş halidir.

Şimdi soruyoruz! Osmanlı'nın yıkıntıları üzerinde kurulan Cumhuriyet-Cumhuriyetimiz-Osmanlı'nın içinde gelişen yeni bir üretim biçiminin sonucu muydu? Cumhuriyet adı altında oluşan yeni toplum yeni bir üretim ilişkileri sistemini mi temsil ediyordu? Tabii ki hayır! Osmanlı kendini nasıl üretiyorsa "yeni" toplum da gene öyle üretiyordu. Osmanlı toplumundaki üretim ilişkileri nasılsa yeni toplumdakiler de öyleydi. İşte, "Türkiye Cumhuriyeti Osmanlı'nın bir devamı olarak kurulmuştur" derken kastedilen budur. Bu, Atatürk Cumhuriyetini karalama çabası, ya da bir eleştiri falan değildir! Objektif bir gerçeğin tesbitidir. Niye Cumhuriyet kuruldu, keşke kurulmasaydı falan da denilmiyor bununla!! Tam tersine, M. Kemal ve arkadaşlarının kurduğu Cumhuriyet bir tür tarihsel devrim olayıdır. Osmanlı tarihinin derinliklerinden gelen tarihsel devrim geleneğimize göre gerçekleşmiştir. Üstelik, iyiki de gerçekleşmiştir! Eğer biz şimdi daha demokratik, daha ileri bir toplum biçimi olarak İkinci bir Cumhuriyet'ten bahsedebiliyorsak, bu ancak Birinci Cumhuriyetin sonucudur. O olmasaydı neyi tartışıyor olacaktık şimdi! Toprağa düşen o buğday tanesidir o!.

Burada altı çizilmesi gereken nokta şudur: Her yeni toplum biçimi, yeni üretim tekniklerinin, yeni üretim biçimlerinin ortaya çıkmasına paralel olarak, varolan eski toplumun içinde gelişmeye başlar. Yeni bir toplum biçiminin ortaya çıkışı tıpkı ana rahmine düşerek orada gelişen bir çocuğun gelişmesi gibidir. Nasıl ki hamile kalmadan doğurmak mümkün değilse, toplumsal planda da, kendi içinde yeni bir toplum biçimini geliştirmeden kendini üretmek mümkün değildir! Osmanlı toplumu ise, bütün diğer antika-köleci toplumlar gibi kısır bir toplumdur. Kendi kendini üretme yeteneğinden yoksundur. Toplumsal planda doğurucu-yaratıcı rolünü üstlenecek bir anneye sahip değildir. Köleler (kullar) insan yerine konmuyordu, onlar bir üretim aracıydı⁷. 5. Çalışma'da bu konuyu bütün boyutlarıyla

⁷ "Reaya" (sürü) denilen köylü teorik olarak "köle" değildir. Ama son tahlilde o da bir "kul"dur. Tanrının yeryüzündeki temsilcisi olan Sultanın kuludur. Yani, Sultanın karşısında hiçbir varlığı yoktu onun da. Zaten adı üstünde "sürü" deniyor! Ha sürü demişsin, ha köle, ya da kul! Sen de bu sürünün çobanı-efendisi oluyorsun!.. Burada önemli olan aradaki ilişkisidir. Sultanla kul arasındaki ilişki çobanla sürüsü arasındaki ilişkiden, efendiyle köle arasındaki ilişkiden çok az farklıdır. Köle de, kul da, sürü de insan değildir son tahlilde, bir üretim aracıdır, ya da nesnesidir.

inceledik⁸. Burada işin ayrıntılarına girmiyoruz. Sonuç ortadadır: Osmanlı toplumu feodal Ortaçağ Avrupasında olduğu gibi kendi içinde bir sivil toplum-kapitalist üretim biçiminin gelişmesine olanak tanımamıştır. Bu yüzden de, Avrupa ülkelerinde olduğu gibi bir sosyal devrimle kendini üreterek yeni, kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olduğu bir toplum haline gelememiştir.

M.Kemal ve arkadaşlarının “Devleti kurtarma” operasyonu işte tam bu noktada ortaya çıkıyor. Onlar, tam Devlet-toplum can çekişirken-dağılmak üzereyken antika tarihimizin derinliklerinden gelen tarihsel devrim mekanizmasını işleterek “devleti kurtarmaya” çalışıyorlar ve yukardan aşağıya “yeni bir Devlet” kurarak yeni bir toplum inşa etme çabasına giriyorlar.

Eskiden bu işi uç beyleri falan yaparmış! İbni Haldun uzun uzun anlatır bu işin diyalektiğini! Kenarda köşede kalarak sınıflı toplum çarkına bulaşmamış bir beylik çıkarmış ortaya, elinde kılıcıyla sil baştan toplumu yeniden düzene sokar, Devleti o ilk kuruluş dönemlerindeki diri haline döndürmüştü! M.Kemal ve arkadaşları öyle uç beyleri falan değil tabii! Elinde kılıçla ortaya atılan barbarlar falan değil onlar! Sadece, o geleneğe sahip çıkarak belirli bir tarihsel devrim mekanizmasını işletiyorlar. Batıya bakarak sahip oldukları bilgilere göre toplumu yeniden inşa işine girişiyorlar. Yani, sistemi yeniden organize etme işine girişirken sahip oldukları bilgi sistemin kendi içinde, iç dinamikleriyle ürettiği bir bilgi değil. Bilgiyi dışardan, Batı’dan alıyorlar. Ve bu bilgiyle yola çıkarak, onu bir tür maya olarak kullanıp, tıpkı süte yoğurt çalar gibi Osmanlı artığı toplumdan “çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmış yeni bir toplum” yaratmaya çalışıyorlar. Nedir bu şimdi? Bu bir sosyal devrim falan değildir. Bu, değişik türde bir tarihsel devrim olayıdır. “Çağdaş medeniyet seviyesine ulaşma” çabasıdır. Ve ancak ulaşılacak istenilen bu hedeften dolayıdır ki ilerici bir çabadır. Yoksa, bu arada başkaları da başka türden tarihsel devrimler yapmaya kalktılar! “Kapitalist olmayan yoldan” sosyalizme ulaşma çabalarını, Baas deneylerini ve daha birçok “devrimci darbeleri” falan kastediyoruz! Ne oldu bunlar sonra peki? Ve neden hiçbirisi ortaya koydukları hedefe ulaşamadılar da M.Kemal ve arkadaşlarının çabaları başarıya ulaştı? Çok basit! M. Kemal ve arkadaşlarının ulaşmak istedikleri “çağdaş medeniyet seviyesi” tarihsel gelişme süreci açısından-üretici güçlerin gelişmesi açısından- gerçekçi bir hedefi, ulaşılması mümkün olan bir hedefi ifade ediyordu. Yani öyle, ne olduğu belli olmayan bir toplum modelinin falan peşinde koşmuyordu onlar. İçinde yaşadıkları toplumu önlerindeki örneklerle göre yeniden şekillendirmeye çalışıyorlardı. İşte İkinci Cumhuriyet o çabaların, kapitalist bir toplum yaratmak amacıyla tarlaya ekilen o tohumun (Birinci Cumhuriyetin) ürünüdür. M. Kemal ve arkadaşlarının ilan ettikleri Birinci Cumhuriyet kendi içinde İkinci Cumhuriyete hamile kalan bir geçiş toplumdur. Onun tek amacı, varoluş gerekçesi “çağdaş medeniyet seviyesine”, yani kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olduğu demokratik bir cumhuriyete ulaşabilmektir. İkinci Cumhuriyet, Birincinin ulaşmak istediği o hedeftir-“çağdaş medeniyet seviyesidir”.

İkinci Cumhuriyet, ya da “Demokratik Cumhuriyet, Birinci Cumhuriyetin içinde gelişen sivil toplumun, çoğulcu yeniden yapılanmanın varmak istediği hedeftir, “Yönetenler” ve “Yönetilenler”den oluşan eski sistemin ana rahminde gelişen modern-kapitalist “çağdaş” Türkiye’dir dedik. Elementlerini kapitalist üretim ilişkileri içindeki özgür bireylerin oluşturduğu, kendisi için bireysel üretimi esas alan, bu işi yaparken varolan (kimliğini-üst kimliğini- bu işi yaparken oluşturan) insanlardan oluşan bir sistemdir. Ama bu sistem, kendi içindeki, varlığını tarihsel-geleneksel kültürel değerlere dayandıran (daha önceki üretim ilişkilerinden kaynaklanan değerlere dayandıran) alt kimliklerin varlığını da inkâr etmez. Bunları kültürel bir çeşitlilik olarak görür o. Herkesin, bütün insanların kendilerini ne-nasıl hissediyorlarsa o olarak yer aldıkları, kendini demokratik bir şekilde gerçekleştirmeye dayanan açık bir sistemdir. Bu sistem, sistemin elementleri olan insanların Türk, Kürt, Baticı, İslamcı vb. gibi tarihsel-kültürel alt kimliklerinin yanı sıra kapitalist üretim ilişkileri içinde kendilerini yeniden üretirken sahip oldukları ortak üst kimlikleriyle yarattıkları demokratik bir cumhuriyettir.

⁸ www.aktolga.de [5]

Bir sistem olarak Demokrati Cumhuriyetle eski yapı-sistem (Birinci Cumhuriyet) arasındaki farklılıkları şöyle ifade edebiliriz: Demokratik Cumhuriyet kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu bir sistemdir. Bu yüzden de, mevcut sistemin (Birinci Cumhuriyetin) bütün üst yapısı temelde değişen bu maddi gerçekliğe uygun olarak yeniden düzenlenmelidir. Anayasadan devlet organlarının işleyişine kadar herşey yeni toplumsal maddi yaşama uygun hale getirilmelidir. Birinci Cumhuriyetin problemi yukardan aşağıya Devlet eliyle kapitalist yaratarak kapitalistleşmektir. Burada Devlet toplumsal bir örgüt değildir, toplumu yeniden örgütlemeye çalışan bir insiyatiftir-girişimdir. İkinci Cumhuriyet ise bu sürecin meyvası olur. Yani İkinci Cumhuriyet Birinci Cumhuriyetin kendini inkarının sonucudur. Bu anlamda da bir yeniden doğuştur.

Üretim ilişkilerine bağlı olarak, her iki sistemin elementleri, yani “insan” yapıları da farklıdır. Demokratik Cumhuriyeti’in insanı özgür vatandaşdır, kapitalist üretim ilişkileri içinde, kendisi için-bireysel üretim yapar; kendini, kendi varlığını-kimliğini de bu işi yaparken üretir. Onun belirleyici olan toplumsal kimliği, kapitalist üretim ilişkileri içinde oluşan üst kimliğidir. Şimdi, küreselleşme çağında, buna ek olarak, bir de küresel kimlik oluşuyor. Kimlik, bireysel ve toplumsal olarak, adına nefself dediğimiz varoluş instanzıdır ve bu da üretim süreci içinde oluşur. İnsanların alt kimlikleri ise, onların tarihsel olarak daha önceki üretim ilişkileri içinde sahip oldukları kimliklerine ait beyinlerindeki bilinçdışı nöronal programlardır. Bu tür alt kimlikler ve bunları üreten programlar bilişsel faaliyet (aktüel üretim faaliyeti) içinde üretilen “üst kimlikten” tamamen farklıdır. Bunlar sonradan kazanılamaz, sahip olunamazlar, doğuştan itibaren, anne baba ve çevredekilerden “farkında olmadan” öğrenilen, tarihsel kalımsal bilgilerden oluşurlar. İnsanların alt kimliklerini ürettikleri tarihsel bilgiler, gelenek-görenekler vb. nesilden nesile günümüze aktarılırlar; bu alt kimlikler aktüel üst kimliğin içinde onun alt sistemleri olarak varlıklarını sürdürürler. Çünkü, insanların üst kimlikleri, yani aktüel üretim ilişkileri içinde oluşan kimlikleri, ancak bu tarihsel alt kimliğin üzerinde gelişip oluşabilir. İnsanlar tarihsel bir varlık oldukları için, belirli bir alt kimliğe sahip olmadan bir üst kimliğe de sahip olamazlar.⁹

Demokratik Cumhuriyet de gene sınıflı bir toplumdur. Devlet burada da gene egemen sınıfın (burjuvazinin) kontrolü altındadır. Burada da gene yönetenler ve yönetilenler vardır. Ama burada, yönetenlerle yönetilenler kendi varlıklarını yeni üretim ilişkileri içinde bir arada-birbirlerine bağlı olarak gerçekleştirirler. Aralarındaki “bağ” tamamen üretim ilişkilerinden kaynaklanır. Üretim dışı bir aidiyet-bağımlılık ilişkisi söz konusu değildir burada. Bireyler, devlet var olduğu için varolmazlar! Devlet, bireylerden oluşan toplumsal varlığı temsilen vardır. Bireylerin hak ve ödevleri, üretim ilişkilerini temel alarak oluşan yasalara göre belirlenir. Vatandaş iradesinin “üzerinde” bir seçkinler-devlet iradesine yer yoktur yani! Devleti, devlet örgütünü burjuvazinin kontrol etmesiyle (“burjuva devletle”), Devletin, kökleri tarihin derinliklerine kadar giden bir “Devlet Sınıfının” elinde olması tamamen ayrı şeylerdir. Bunun ne demek olduğunu gelinde siz, yüz yıldır Devleti ele geçirmek için “Devlet Sınıfıyla” savaşılan Türkiye burjuvazisine sorun!..

ERTUĞRUL ÖZKÖK’E VE BAZI TÜSİAD’CILARA NE OLUYOR?

1973 Martı benim için bir dönüm noktası olmuştu. O süreci daha sonra şöyle ifade etmişim:¹⁰

“1973 Mart’ında, General Gürler’in cumhurbaşkanı olması için Devlet sınıfının parlamentoya baskı yaptığı günler, hayatta kendimi en yalnız hissettiğim günler olmuştur! Ama, Selimiye

⁹ Yeni bir bilgi, ancak daha önceden mevcut olan bir bilgiyi temsil eden bir sinapsın içinde, onun aktif hale getirilmesiyle öğrenilebilir. Ve, ya bu sinaps kuvvetlendirilip zayıflatılarak onun üzerine kaydedilir, ya da, onun yanına inşa edilen yeni bir sinapsla kayıt altında tutulur. Bunun gibi, alt kimliğimiz de bizim tarihsel varoluşumuza ilişkin bilgi temelimizdir. Aktüel üst kimliğimiz ise, bunların üzerine ve yanına inşa edilen yeni sinapslarla kayıt altına alınan aktüel bilgilerden oluşur. Bu bilgilerin kaynağı da yaşanan anın içindeki üretim sürecidir. Üretim ilişkileri içinde sahip olduğumuz bilgiler yeni üst kimliğimizin bilgi temelini oluştururlar.

¹⁰ “Önsöz”, www.aktolga.de

Cezaevi'nin kalın duvarları arasında olduğum için duyulan bir yalnızlık duygusu değildi bu! Hapisede beraber olduğumuz bütün "yol arkadaşlarımız", "solcular", "Bir yanda 27 Mayıs geleneğinin temsilcisi Gürler, öte yanda da gerici faşist Demirel, biz elbette ki Gürler'den yanayız" diyerek yerlerini belli etmişlerdi. Evet, bir yanda, parlamentoyu açık tutmaya çalışan, demokrasiyi savunan, o beğenmediğimiz Demirel¹¹ ve burjuvazi vardı, öte yanda da Devlet sınıfı ve onunla birlikte hareket eden "sağcılar", "solcular", "asker sivil aydın zümre"! Üstelik, o en çok karşı olduğumuzu söylediğimiz "Amerikan emperyalizmi de" bu tarafta, bu ittifakın içinde yer alıyordu...! Müthiş bir şeydi bu! Hiç bir kitaba sığmayan bir çelişki vardı önümüzde! "Sınıf mücadelesi veriyoruz", "bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi veriyoruz" derken, aslında Devlet sınıfıyla kucak kucağa olan "solcular", ve de, "sola karşı mücadele ediyoruz" diyerek var olan, ama aslında gene bu Devlet sınıfının uzantısı olan "sağcılar"! Bu arada da, birsürü genç insan ölüp gidiyordu hergün...! Sap gibi kala kalmıştık ortada! Öyle bir dipsiz kuyu ki, gırtlığına kadar girmişsin içine!

Nasıl bir Türkiye'ydi bu böyle? Nasıl bir sistemdi bu? Neyin nesiydi bu "Devlet"! Biz paraşütle mi inmiştik bu ülkeye yukardan! Neden tanımiyorduk hiç kendi tarihimizi, toplumumuzu? Elimizdeki teorik silahlar bu gerçeği açıklamaya yetmiyordu, o halde ne yapmak lazımdı? Nereden başlamalıydık?

Karşımızdaki tablo şuydu: Osmanlı'dan devralınan Devlet yapısı aynen duruyordu Türkiye'de. En büyük ekonomik güç oydu. Ekonominin ve toprakların büyük çoğunluğu ona aitti. Ve bu muazzam ekonomik gücü elinde tutan, onu yöneten bir "Devlet sınıfı" vardı! Bizim savaş ilan ettiğimiz zavallı burjuvazi de, ya ona tutunarak ayakta kalabiliyor, ya da ona karşı savaşıyordu! Bırakınız "burjuva devleti" olmayı bir yana, bu Devletin kendine bağlı burjuvaları bile vardı! Özellikle, 1960 darbesinden sonra akıllanan Devlet ve Devlet sınıfı, burjuvazinin içinden bir kesimi, devlet imkanlarıyla geliştirerek, kendisine bağımlı hale getirmişti. Yani bu Devletin, sadece "sağcılar" ve "solcular" değil, özel yetiştirilmiş bir "Devletçi burjuvaları" bile vardı! Gel de çık işin içinden!"

"İşin içinden çıkmak" tam otuzbeş yılımı aldı benim! Daha sonra bu süreci binbir gece masallarındaki o fukara gencin yaşadığı sürece benzetmişimdir hep! Hani o, padişahın kızını alabilmek için, Kaf Dağı'nın ardında bir ejderha tarafından korunan her derde deva bilmem ne çiçeği vardı ya, onu oradan alarak padişaha getiren o gence! Şimdi bakıyorum da etrafıma, aynı akvaryumun içinde, hala onu deniz sanarak yüzmeye devam edenlere bakıyorum da hayret ediyorum, ben ne cesaretle neler yapmışım diye düşünüyorum! Geçelim!..

Evet, bu "Devletin" "sağcılar", "solcular" olduğu gibi, kendine özgü "burjuvaları" da vardır! Devlet sınıfının kendi eliyle yetiştirip büyüttüğü Devletçi burjuvalardır bunlar. TÜSİAD' da bunların üst örgütü oluyor. Dikkat edin, Devlet¹² ne zaman "tehlike altında" olduysa, Devlet sınıfı ne zaman "Devleti kurtarmak" için kolları sıvamak zorunda kaldıysa, TÜSİAD da hep onun yanında olmuştur. Örnek mi istiyorsunuz, alın bir 12 Martı, bir 12 Eylülü, Bir 28 Şubat'ı. Daha geçenlerde 27 Nisan e-Muhtırasını bile desteklemediler mi! Burjuvaziye karşı "Devletçi burjuvazi"! Güzel değil mi! Türkiye'ye özgü bir kavram bu da! Marksist klasiklere falan bakmasın kimse, çünkü yok başka örneği!

Ama daha sonra köprülerin altından çok sular aktı! Bu arada koskoca "sosyalist blok" yok oldu. İkiye bölünmüş dünya pazarları tekleşti. Ve adına globalleşme dediğimiz yepyeni bir süreç başladı dünyada. Gelişmiş ülkelerde burjuvaziyle ulus devlet arasındaki bağlar kopmaya başladı. Burjuvazi, tıpkı o kozasını delerek uçup giden kelebek gibi, ulus devlet kozasının içinden çıkarak kanatlanıp uçmaya, kendi anavatanlarını terkederek, dünyanın başka yerlerine göç etmeye başladı. Bu şekilde bir taşla iki kuş birden vurmuş olacaktı:

¹¹ 73'lerin demokrasi kahramanı Demirel, cumhurbaşkanı olduktan sonra sınıf değiştirdi. Devlet sınıfıyla bütünleşti.

¹²Devlet kelimesini büyük harfle yazıyorum hep, çünkü bu Devlet başka devlettir! Türkiye'ye özgü bir Devlettir bu!..

İlk hedef kapitalist pazarı genişletmekti tabi. İkincisi ise, üretim maliyetlerini düşürerek rekabet mücadelesinde üste çıkabilmek.. Göç edilen ülkeler tarafından sunulan bedava araziler, bilmem kaç yıl vergiden muaf olmak garantileri, ucuz işgücü, ucuz ham madde vs. derken bu süreç birden bire olağanüstü bir hız kazandı. Ve öyle oldu ki, ya Saddam'ın Irak'ı, Kim İl Sung'un Kuzey Kore'si veya Castro'nun Küba'sı gibi kendi içine kapalı bir ülke olarak kalacaktın, ya da, bu sürece dahil olarak, genişleyen dünya pazarlarına bir oyuncu olarak sen de katılacaktın. Kısa bir süre içinde Türkiye kararını verdi: Dünyayla bütünleşecekti o da! O da global sürecin bir parçası haline gelecekti. Bir Irak, bir Suriye, ya da bir İran değildi Türkiye.

Bütün bunlar Türkiye toplumunu derinden etkiledi. Öyle ki, toplumdaki bütün sınıf ve tabakalar konumlarını içine girilen bu yeni döneme göre ayarlamaya başladılar. Dış dinamik iç dinamiğin yeniden şekillenmesi sürecini etkiliyor, toplumun derinliklerinde kalan üstü örtülmüş birçok çelişkiyi açığa çıkarıyordu.

Öte yandan, bu yeniden yapılanma sürecinde Devlet sınıfının konumu açıktı. Onlar statükoyu temsil ediyorlardı, bu ülkenin demirbaşydı onlar! Onların varlık şartı, üretim araçlarının mülkiyetinin devlete ait olmasıyla belirleniyordu. Evet, kapitalizme karşı değillerdi onlar; ama bu kapitalizm başka tür bir "kapitalizmdi"! Üretim araçlarının mülkiyetinin büyük ölçüde Devlete ait olduğu, kendine özgü bir kapitalizmdi bu! Devlete bağlı olarak faaliyet gösteren Devletçi burjuvalar da zaten birer memur gibiydiler! Bu yüzden, globalleşme, dünyayla bütünleşme, dışa açılma süreci geliştikçe, ülkeye yabancı sermaye girişi hızlanarak özelleştirmeler arttıkça, asker sivil Devlet sınıfı sözcüleri-taraftarları da, "vatan toprakları satılıyor" diyerekten, yavaş yavaş, bu sürece karşı bir reaksiyon olarak ortaya çıkmaya başlayan "Ulusalçı Cephe" içinde yer almaya başladılar.

Ama işte tam bu noktada, bu sefer, Devletçi burjuvalarla Devletin yolu sanki ayrılıyormuş gibi oldu! Çünkü, Devletin kanatları altında gelişerek büyümüş de olsalar, TÜSİAD cı Devletçi burjuvalar için durum bu kadar basit değildi! Ne de olsa bir yanlarıyla burjuvaydı onlar da. Ve kapitalizmin azami kâr yasasına göre hareket etmek zorundaydılar. Bir malı daha iyi kalitede, daha ucuza üretmek için çaba sarfetmeleri gerekiyordu onların da. Genişleyen dünya pazarlarına açılarak pazar paylarını arttırmak zorundaydı onlar da. Pazar ise, artık eskiden olduğu gibi Devletin koruması altındaki vatan toprakları değildi! İşte tam bu noktada, tarihlerinde ilk kez olarak Devlet sınıfıyla, Ulusalçılarla çelişkiye düştüler. Çünkü bir koltuğa iki karpuzu birden sığdırmak mümkün olmuyordu artık! Ya dışa açılmacı, dünyayla bütünleşmeci, Avrupa Birliğinden yana olacaktın, özelleştirmelere destek verecek, yabancı sermaye girişini teşvik edecektin, ya da buna karşı çıkacaktın. Bunun arası yoktu! Burjuva yanları ağır bastığı için bu sürece destek vermeye başladılar. Demokrasi, insan hakları, Kopenhag Kriterleri TÜSİAD'cılarının da sloganı haline geldi. Öyle ki, bir ara sanki burjuva devrimi bayrağı artık onların eline geçiyormuş gibi oldu!

Ama tabi onlar bu süreç içinde işin hangi noktalara kadar geleceğinin farkında değillerdi! Sandılar ki, bu sadece tepede oynanan bir siyaset oyunu! Olay sadece, "Avrupa Birliği'yle bütünleşme süreci açısından bazı uyum yasalarının çıkarılmasından", "Anayasa'nın Kopenhag kriterlerine uygun hale getirilmesinden" ibaret! Bütün bu gelişmeler statükoyu-Devlet sınıfını biraz zorlasa da, eninde sonunda Devletin tepesinde gene bir "uzlaşmanın" hakim olacağını düşündüler. Hem de bu sefer onların istediği türden bir "uzlaşma" olacaktı bu. Onlar için bütün mesele, mevcut düzen içinde kalarak, kantarın topuzunu oynatma yoluyla dengeyi kendi istedikleri doğrultuda yeniden kurmaktı! Bu sürecin bütünüyle bir kabuk değiştirme sürecine doğru geliştiğini falan göremediler! Ve ellerini kollarını sallaya sallaya, "demokratik bir sivil toplum örgütü" olarak gayet mutlu bir şekilde "demokratikleşme sürecinde baş rolleri oynamaya" devam ettiler! Ağızlarından bal akıyordu adeta!..Şimdi karşı çıktıkları Zafer Üskül'e yeni-sivil anayasa taslağı bile hazırlattılar!..

Ama bu oyun fazla sürmedi! İçine girilen bu yeni süreçte, onların burjuva yanlarıyla, Devlet sınıfının koruması altında akvaryumda yetiştirilmiş olmanın verdiği köksüz yanları-halktan

kopuklukları arasındaki çelişki hızla büyüyordu. Öyle ki, süreç bir yere kadar geldi ve orada dayandı kaldı! Ya biri, ya da öbürüydü artık! İkisi birlikte olmuyordu! Burjuva olarak, Avrupa Birliğine, demokratikleşmeye evet diyorlardı. Çünkü başka türlü global sermayeyi çekmek, onunla bütünleşmek, ortaklıklar kurmak mümkün değildi. Ama öte yandan, bütün bu işler olup biterken bir de baktılar ki bu süreç beraberinde aşağıdan yukarıya doğru güçlü bir kapitalistleşme dalgasıyla birlikte geliyor! İktidar falan derken, “Anadolu kapitalistlerinin” temsilcisi olarak doğan AK Parti “Devleti”de ele geçiriyor! Aslında onlara kalsa bunun da artık fazla bir önemi kalmamıştı. Çünkü nasıl olsa pazar ulusal pazarla sınırlı değildi artık. Bu yüzden de ulusal pazarda pastayı paylaşmaya aday bir Anadolu burjuvazisinin de ortaya çıkışı o kadar ürkütücü bir olay değildi. Nitekim de TUSİAD başlangıçta bu sürecin karşısında falan yer almadı. Anadolu kapitalistleriyle TUSİAD’ın temsilciliğini yaptığı büyük burjuvazi arasında son derece sıcak ilişkiler oluşmaya başladı. Burjuva devrimi sürecinde burjuvazinin birliği ennihayet sağlanıyordu. Bu durum ülkedeki bütün dengeleri etkileyen çok önemli sonuçlar doğurmaya başladı.

Ama Devlet sınıfı açısından durum hiçte böyle değildi! Cumhurbaşkanlığı seçimi onlar için bir nitelik değişimi olayıydı. Bu sefer iş, biraz ondan biraz bundan, biraz Devletçi, biraz özel mülkiyetçi, ama her halukarda ikisinin arasında “uzlaşmacı”-devşirme¹³ bir düzenin ötesine gidiyordu. Devletçi düzen bütünüyle yok olma tehtidi altındaydı! Ak Parti iktidarı Devlete ait ne varsa herşeyi satıyordu! Yarın bu sürecin önündeki tek engel olan Sezer de gider de onun yerine Gül gibi biri gelirse nereye varacaktı bu işin sonu! Tek kelimeyle, Devlet elden gidiyordu! Devlet sınıfı için üretim araçlarının mülkiyetinin el değiştirmesi demek yok olmak demektir! “Devletin esas sahibi” onlar olduğu için, bu da tabii Devletin-Cumhuriyetin yok olması anlamına geliyordu!

“Yetti artık” deyip, obahnda yüz elli kilometre hızla giderken birden frene bastılar! Atatürkün Samsuna çıkararak Kurtuluş Savaşını başlatması gibi, Doğu Perinçeğin ideolojik önderliği altına giren Deniz Baykal da işaret fişeğini ateşleyerek yeni bir “kurtuluş savaşını” başlattı! Asker-sivil, sağcı-solcu-ilerici-demokrat bütün Devlet sınıfı unsurları “Cumhuriyet Mitinglerinde” birleşerek bu gidişe dur demeye başladılar! İlk hedef 22 Temmuz’da iktidarı geri almaktı! Sonra da Atatürk Cumhuriyeti’nin tepesine Atatürkçü bir Devlet başkanını oturtmak!

TUSİAD’cılar önce bu “Ulusalçı şahlanıştan” uzak duruyormuş gibi davrandılar! Yeni bayan başkanları gene olumlu demeçler vermeye devam ediyordu! “Önemli olan demokratik süreçti, halkın iradesiydi”. Ama sonra ne olduysa, birileri onun da kulağını büktüler ki, hemen o da katılıverdi koroya! Ve yeni politika seslendirilmeye başlandı: “Uzlaşma” diyordu artık TUSİAD! “Çözüm, uzlaşmayla, mevcut durumun içinde” bulunmalıydı. Yani, “çocuk doğmasını, bir süre daha ana karnında durmaya devam etsindi”!

Tartışmalar bu ortam içinde sürerken, “bir gece ansızın” 27 Nisan e-Muhtırasıyla askerler de katıldılar koroya! “Hükümet karşı çıkıp bu müdalaleyi eleştirirken, demokrasi şampiyonu Devletçi-“sivil toplumcu” örgütlerin ve TUSİAD’ın sesi hiç duyulmadı! Bir anda unutuvermişlerdi o Kopenhag Kriterlerini! “Askerin siyasete karışmaması” ilkelerini! “Olmaz ama yan cebime koy”cular cephesine TUSİAD’da katılıyordu artık! Öte yandan, “biz gene AB yi savunuyoruz” demeye de devam ettiler tabii! “Ama bu hükümet de çok ileri gidiyordu”, “baksanıza, başörtüsünü Çankaya’ya çıkarmaya çalışıyorlardı”! “Galiba şeriat tehlikesini ciddiye almak gerekecekti artık”! Birden muhalefet cephesine yönelen TUSİAD cılar, bu duruma gerekçe bulmak için “hükümet AB sürecinden yan çizmeye başladı, hükümetin AB ye karşı enerjisi tükendi” falan demeye başladılar! Yeni muhalefet çizgilerini bu şekilde kamufle etmeye, “demokratlığı” elden bırakmadan işi götürmeye çalıştılar. “Ulusalçı

¹³ Çok ilginç, Gül’ün Cumhurbaşkanlığına karşı çıkan Devletçi cephe sözcüsü gazetecilerden biri diyor ki, “daha önce de, Özal ve Demirel gibi halkın oylarıyla seçilen kişiler Cumhurbaşkanı oldular, ama ne de olsa onlar bir tür devşirme idiler. Gül’ün farklılığı işte bu noktada ortaya çıkıyor. O, direkt olarak halkın içinden biri”.. Bunları yazan öyle “sağcı” falan biri değil ha, halkı “göbeğini kaşıyan cahil bir grup” olarak gören “demokrat” kesimden!!

cepheyle” olan ilişkilerini, sanki hükümet demokrasi hedefinden sapıyormuşta onlar da onun için hükümete karşı cephe alıyorlarmış taktiğiyle örtmeye çalıştılar! Bu tavırlarıyla bazı Batılı gazetecileri de yanıltmadılar değil ha! Nasıl olsa 22 Temmuz onların istedikleri gibi sonuçlanacaktı! AK Parti'nin boynuna bir yular geçirilmeliydi! Gene kalabilirlerdi iktidarda, ama 367'ye, Cumhurbaşkanı seçecek çoğunluğa asla ulaşmamalıydılar! Yanında kontrol edebilecekleri bir ortak olmalıydı! ANAP'la DP'nin birleştirilmesi hesaplarının altında yatan buydu. Bir diğer alternatif de tabii MHP'nin ve DTP'nin de meclise girmesiyle otomatikman AKP'nin 367'nin altında kalmasıydı.. Tutmadı! Ne CHP+MHP hesapları tuttu, ne de AKP'yi kontrol altına alma hesapları! Halkımız kırdı attı o Devletçi zinciri! Ve dedi ki, “hadi bakalım elinizden ne geliyorsa yapın, darbe mi yapacaksınız, ne yapacaksınız yapın, yetti artık”!

TÜSİAD'cı burjuvazinin içine girdiği yeni sürece ilişkin olarak altı çizilmesi gereken bazı noktalar şunlardır:

Birincisi; bu süreç TÜSİAD açısından son derece sancılı bir süreç olacaktır. Hatta bu, bir süre sonra TÜSİAD'ın bölünmesine bile yol açabilir. Bir yanda burjuvazi olmaktan kaynaklanan çıkarları, kapitalizmin evrensel yasaları, öte yanda da Devletin burjuvaları olarak tarihsel gelişme koşullarından kaynaklanan kültürel alt kimlikleri! Şu an bu ikisinin arasına sıkışmış durumdadır.

Olayın özü, aslında gene kapitalist üretim ilişkileri içinde oluşan “üst kimlikle”, tarihsel gelişme sürecinden kaynaklanan “alt kimlik” arasındaki uyum sorununa gelip dayanıyor! Bu sorun toplumun bütün sınıf ve tabakalarında gözlenen bir geçiş dönemi sorunudur. Kürt ve Türk olmak sorunundan, dinci-İslamcı olmak sorununa kadar toplumun her kesimindeki insanların bir durumdan başka bir duruma geçilirken kendilerini nasıl ifade edecekleri sorunudur. Eski toplum içinde kendini kültürel olarak belirli bir yaşam bilgisiyyle ifade eden üreten insanların kapitalist üretim ilişkileri içinde yeni bir kimliğe sahip olmaları-vatandaş haline gelmeleri, bunun farkına varmaları kolay olmuyor. Siz bakmayın İslamcıların daha mütevazî-geleneksel, laikçilerin-TÜSİAD'cılarının ise daha “modern” görünmelerine! Bunların her ikisi de Osmanlıdan çıkarak günümüze kadar gelen sürecin içinde oluşan insan malzemesidir!

TÜSİAD'cı burjuvalar aşağıdan yukarıya belirli bir kitle temeline sahip olarak gelişmemişlerdir. Batıcı, Devletçi kültürün bir parçası olarak ortaya çıkmıştır onlar da. Bu yüzden, şimdi birden, içinden çıktıkları ve kendi varoluş koşullarını ürettikleri bu zeminin kaydığını, kabuğun kırıldığını, üstelik de bu kabuğun altından kendilerine tamamen yabancı, “Anadolu kapitalistleri” denilen ve başka bir kültüre sahip insanların ortaya çıktığını görünce paniğe kapılarak kırılan vazunun parçalarını biraraya getirmeye çalışıyorlar! “Uzlaşma” diyorlar bunun adına da! Bunun, yeni doğan bir çocuğa, “sen tekrar çıktığın yere gir”, ya da “ordan daha fazla dışarı çıkma” demekle bir farkı olmadığını göremiyorlar!

Şimdiye kadar hep Yönetenler arasında olmuş, özellikle son otuz yıldaki toplumsal gelişmelere damgasını vurmuş olan TÜSİAD cılar, geçiş döneminin şaşkınlığını attıktan sonra ayaklarını yere basınca, eski Devletçi kimliklerini bir alt kimlik olarak gene muhafaza etseler de, eninde sonunda burjuva olmaktan kaynaklanan üst kimlikleriyle yeni süreçle bütünleşeceklerdir. Gerçek uzlaşma da bu şekilde, burjuvazinin birliğinin sağlanması yoluyla gerçekleşecektir. Anadolu kapitalistlerinin de bu gerçeği görek bu tür bir uzlaşmaya kapılarını açık tutmaları gerekir!..

Ama bu kesimin içinde öyle bir grup var ki, onların durumu biraz daha zor! Hürriyet Gazetesinin başı çektiği gruptan bahsediyoruz. Ertuğrul Özkök'ün Genel Yayın Yönetmenliğini yaptığı Hürriyet Gazetesi, 2002 Seçimlerinden sonra, 2001 krizinden bunalmış olarak çıkan Türkiye'de, büyük bir umutla ve heyecanla Ak Parti politikalarını ve AB ile bütünleşme sürecini destekledi! Dünyayla bütünleşen, dışa açılan bir Türkiye onların çıkarlarıyla da örtüşüyordu. Ama bu kadar! Onlar da bu işin daha ileri gederek Türkiye'de yapısal bir değişikliğe yol açacağını falan düşünmemişlerdi hiç! Varoluş koşullarının

paradoksal yapısı bunu engelliyordu. Onların istedikleri de, Türkiye'nin eski yapıyla yeni arasındaki bir "uzlaşmayla" temsil edilmesiydi. Bunun da en güzel örneği kendileriydi zaten! Hem yerli, hem de modern olan onlardı! Hem eski Devletçi yapının içinden geliyorlardı, hem de bir burjuva olarak AB ile bütünleşmeye, globalleşmeye evet diyorlardı. Daha ne oldundu! Onların hayalleri bu idi. Sürecin kendilerini ön plana çıkarması, çözümün onların istediği gibi olmasıydı. Tutmadı tabii! 22 Temmuz onları da hayal kırıklığına uğrattı!

Ama Hürriyet Gazetesinin başı çektiği kesimin hayal kırıklığının daha başka nedenleri de var. 2002 den bu yana izlediği liberal, demokrat, AB den yana politikalar Hürriyet'e yeni okuyucu kitlesi kazandırmamıştı! Tam tersine, laikçi, ulusalcı kesimin uzak kalması sonucunda bu süre içinde Hürriyet'in tirajında bir miktar düşme bile olmuştu! Ne de olsa, halkımızın Batıcı kesimin dışında kalan ve Ak Partiye oy veren büyük çoğunluğunun pek gazete-kitap okuma alışkanlığı yoktu! Osmanlıdan bu yana halkımızın okumuş-memurlarla arası pek iyi olmadığı için, onlarda gazete ve kitap okumaya karşı bir tür reaksiyon gelişmişti! Artık halk kültürü-nün bir parçası haline gelen bu reaksiyonu öyle birkaç yılda değiştirmek de mümkün değildi! Hele Hürriyet gibi elli yıl halkın karşısında devletin politikalarını savunan, yönetenlerin sesi olan bir gazeteyi bu halkın birden "benim gazetem" diye bağırna basması pek beklenemezdi! Nitekim de öyle oldu! Bu yüzden de yeni politikalar Hürriyet'e bu dönem içinde pek birşey getirmedi.

Şimdi Hürriyet tekrar gerisin geriye çark ederek eski günlere dönmeye çalışıyor! Ama bu da mümkün değildir artık! Bekir Coşkun'u kahraman yaparak, darbecilere göz kırparak belki laikçi kesimin fanatik unsurlarından üç beş kişi daha kazanabilirler; ama artık bu tür çabalar da boştur, birşey getirmez Hürriyete. Tarihsel olarak görevini tamamlamış bir yapıyı ayakta tutmaya çalışarak, böyle bir yapıyı ayakta tutmaya çalışan birkaç dinazorun desteğine güvenerek nereye varılabilir ki! Sen istediğin kadar "İkinci Cumhuriyetçilere" küfred, istediğin kadar darbecilere göz kırp, bundan sonra artık askere eski rolünü oynatabilir misin! Bugün Türkiye'nin ihracatı 100 milyar dolar oldu. Bunun da yarısından fazlasını AB ülkelerine satılan mallar oluşturuyor. Neye güvenerek darbe yaptıracaksınız ki artık! Daha böyle birşeye başvurduğunuzun ertesi günü AB ile olan bütün ilişkilerinizi kesmeniz gerekir. Ki bu da fabrikaların durması, insanların aç kalması anlamına gelecektir. Borsa tepetaklak inerek beğenmediğiniz o yabancı sermaye ülkeyi terketmeye başladığı an 2001 krizini mumla aratan bir boşluğun içine düşersiniz ki, bu durumda da maazallah insanlar sokaklarda bu işin sorumlularını avlamaya başlarlar! Başka şeye benzemez bu iş. İşin içine açlık girince sizin o, Devletin karşısında kuzu olan insanların birden kurt haline dönüşürler! Kim göze alabilir bu türden bir macerayı! Türkiye'yi bir Irak yapmayı kim göze alabilir? Bu nedenle, unutun artık bu hikayeleri! Siyasette gücün tek kaynağı halktır artık bu ülkede. Asker de askerliğini yapacak artık, politikadan elini çekecek.

Aslında bütün bunların hepsini Ertuğrul Özkök de biliyor! Şu son Cumhurbaşkanlığı olayı yaşanana kadar da oldukça olumlu bir çizgi tutturmuş gidiyordu. Biraz daha sabırla aynı çizgide devam etmesi gerekiyordu, yapamadı. Belki de yaptırmadılar! Bu çizginin de özü aslında şimdi söylemeye çalıştıkları o "uzlaşma" çizgisiydi. Anadolu burjuvazisiyle büyük burjuvaziye uzlaştırma çizgisiydi. Olmadı! Cumhurbaşkanlığı olayıyla birlikte birden denge bozuldu! Ertuğrul Özkök'ün de içinde bulunduğu "mahalledeki" insanlar bir anda kendilerini boşlukta hissettiler! Sırtlarını dayanarak var oldukları Devletin nitelik değiştirmesinden korktular! Bekir Coşkun'un peşine takılmış gidiyorlar şimdi! Nereye kadar?

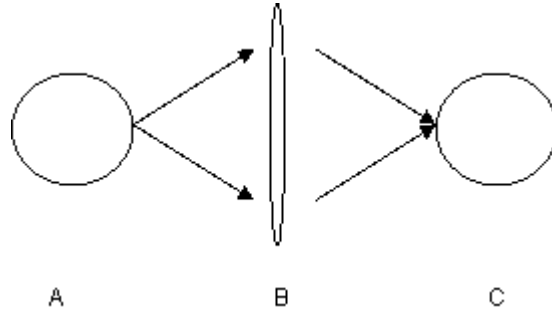
EK:

İNKÂRIN İNKÂRI: BİR DURUMDAN BİR BAŞKA DURUMA GEÇİŞİN DİYALEKTİĞİ

Bir durumdan bir başka duruma geçişin diyalektiğini, hiçbir yanlış anlaşılmaya yer bırakmayacak şekilde, elle tutulur hale getirmek istiyoruz!

Yukardaki resim ne anlatıyor size? “Filizlenmiş bir soğan” resmi değil mi bu! Ama o aynı zamanda (“gören gözler için” tabii) herşeyin diyalektiğini anlatan evrensel bir tablodur da!..

Şöyle düşünelim: Yukardaki resimde elimizde tuttuğumuz soğanın durumunu A olarak ifade ediyoruz. Ne oluyor sonra, soğan kendini inkâr ediyor, yani mevcut denge durumu bozuluyor- soğan “filizleniyor”! Bu süreci, yani bizim “filizlenme”, ya da “yaprakların çıkışı” olarak ifade ettiğimiz bu geçiş durumunu da B olarak gösteriyoruz. Şimdi, resimdeki soğanı toprağa dikilmiş olarak düşününüz, sonra ne olur, yani sürecin üçüncü basamağı nedir? Toprağa diktiğimiz soğan (A), kendini inkâr ederek (B) oluyordu, sonra, geçiş durumu dediğimiz soğanın filizlenmiş-yapraklı hali de kendini inkâr eder ve toprağın içinde ortaya yeni bir soğan çıkar. Eski soğan yok olurken onun yerine yeni bir soğan oluşur (C). Buna da inkârın inkârı diyoruz.

Burada ilk bakışta, süreç sanki kendi kendini tekrar ediyormuş gibi bir görüntü çıkıyor ortaya!. Buna bakarak, “herşey kendi kendini tekrar ediyor” diye bir sonuca varmak yanlış olur tabii! İşin mekanik-yüzeysel yorumu olur bu! İşin özü böyle değil! Hiçbir zaman ilk baştaki soğanla sürecin üçüncü aşamasında elde edilen soğan aynı soğan değildir! Söz konusu olan bir soğan olunca, elbetteki hemen öyle genetik değişim falan olmuyor; yani üçüncü aşamada elde edilen soğanın mutlaka farklı genetik yapıya sahip bir soğan olması gerekmiyor! Ama gene de o soğan kendi kendini tekrar etmiyor! Çünkü, birçok özellikleri bakımından başlangıçtaki “soğan” değildir artık o. En baştaki soğan çevreyle etkileşerek kendini inkâr ederken (A dan B ye geçiş), meydana gelen “taze soğan”da gene çevreyle etkileşerek kendini inkâr etmiş olur (B den C ye geçiş). Yani, süreç boyunca her an varolan soğanlık hali, çevreyle etkileşmenin bir ürünüdür, bir sentezdir. Çevre koşulları ise sürekli

değişir. Sıcaklık, havadaki-topraktaki nem oranı, toprağın kalitesi vs. gibi sayısız faktörler etkili olur bu etkileşimde. Ve her aşamada ortaya çıkan soğan, toprağa ektiğimiz soğanla çevre arasındaki etkileşimin ürünü olur. Bir sürecin oluşumunda iç dinamik ve dış dinamik birlikte etkide bulunurlar.

Evrim sürecinin diyalektiğini daha ayrıntılı olarak ele almak isteyenlere bu sitede yer alan diğer çalışmaları öneririm. Ayrıca, bu sürecin (inkâr sürecinin) bir toplum söz konusu olduğu zaman nasıl anlaşılması gerektiğini daha iyi kavrayabilmek için de 5. Çalışmaya bakılması gerekir. Bu çalışmanın (5. Çalışmanın) konusu, belirli bir üretim ilişkisiyle karakterize olan bir toplum biçiminin kendini inkârı sürecinin ne anlama geldiğini, daha ileri bir üretim ilişkileri sistemi olarak yeni bir toplum biçiminin doğuşunun nasıl gerçekleştiğini ortaya koyabilmektir.

Yukardaki süreci (bir soğanın gelişmesi sürecini) inkâr kavramını hiç kullanmadan da açıklayabiliriz. Bilindiği gibi, Termodinamiğin İkinci Yasasına Entropinin artışı yasası da deniyor. Buna göre, belirli bir denge durumu (düzenlilik hali) olarak ortaya çıkan her sistem, daha o ilk varoluş “anından” itibaren, adına “varoluş süreci” dediğimiz, mevcut düzenin bozulması yönünde gelişir. Başlangıçta potansiyel olarak varolan düzenin-denge durumunun bozulması esnasında objektif bir gerçeklik haline gelir ve kendine göre bir zaman-mekan içinde izafi olarak varolur. Madalyonun bir yüzünde bunlar var. Madalyonun diğer yüzü ise bunun tersinden oluşuyor! Her “bozulma”-düzensizlik- de kendi içinde yeni bir düzenliliğe gebe. Başlangıçtaki düzene göre düzensizlik olarak ifade ettiğimiz geçiş aşamasından sonra, yeni bir denge durumu olarak yeni bir düzen doğar.

Bütün bunları yazıya uygulamak mı istiyorsunuz? Çok basit! Birinci Cumhuriyeti en baştaki o soğanın yerine koyunuz. Onun seksen küsür yıllık yaşam süreci kendini inkâr, yani soğanın yeşillenmesi-gelişmesi sürecidir. İkinci Cumhuriyet ise üçüncü aşamada ortaya çıkan o yeni soğana denk düşüyor. Tabi o soğanın bugün ne derece olgunlaştığı ayrı bir sorun. Ama sürecin diyalektiği böyle işliyor.

Bu noktada iki soru akla geliyor hemen. Birincisi şu: İkinci Cumhuriyet olarak ifade ettiğimiz modern kapitalist Türkiye Cumhuriyetinin kendini inkârı-evrimi süreci nasıl işleyecektir? Ya da, bu yeni inkâr, varoluş-gelişme-sürecini nasıl açıklamak gerekir? İkinci soru ise, ilk bakışta gözlerden kaçan bir gerçek: Neden hep anneler doğurur!! Bir AB sisteminde mevcut durumu-sistemi-temsili eden kutup A ise, sistemin kendini inkârı süreci neden hep B aracılığıyla gerçekleşir? Bu sorunun aktüel tercümesi de şöyle oluyor tabi: Birinci Cumhuriyetten İkinci Cumhuriyete geçerken sistemin doğurgan kutbu neden “Çevre” oluyor da Devlet sınıfı olmuyor!!

İşte size bundan sonra gelecek iki yazının konusu!

Münir Aktolga

Eylül 2007